

Scholten Awater Zevenheuvelenloop 2013

Economische impact en bezoekersprofiel

Werkgroep Evaluatie
Sportevenementen

Samenvatting

Op 17 november 2013 werd voor de dertigste maal de Scholten Awater Zevenheuvelenloop gehouden in Nijmegen. Deze jubileumeditie van dit hardloopevenement kende een primeur met de Zevenheuvelennacht op 16 november, waarbij een 5- en een 10-kilometerloop was georganiseerd. In dit rapport is gekeken naar het bezoekersprofiel en de economische impact van het gehele Zevenheuvelenweekend.

Er kwamen in totaal naar schatting 29.700 bezoekers op de twee Zevenheuvelendagen naar het evenement. Zij waren goed voor in totaal circa 35.000 afzonderlijke dagbezoeken. Ruim tweederde van de toeschouwers kwam uit Gelderland en maar 1% was afkomstig uit het buitenland. De gemiddelde leeftijd van de bezoeker was 39 jaar en ongeveer de helft was vrouw. Er kwamen verhoudingsgewijs iets meer jonge toeschouwers en vrouwen op de Zevenheuvelennacht. Toeschouwers gaven gemiddeld zo'n 16 euro per persoon per dag uit in Gelderland. Van hen verbleef zo'n 10% minimaal één nacht buiten het eigen huis. Zij vernachtten gemiddeld 1,7 nachten

en besteedden daaraan dertig euro per persoon per nacht.

De totale economische impact van Zevenheuvelenloop 2013 voor de provincie Gelderland bedraagt naar schatting zo'n 1,5 miljoen euro. De grootste bijdrage komt door de netto bestedingen van de organisatie, op de voet gevolgd door de additionele uitgaven van deelnemers. In vergelijking met 2010 is de economische impact twee ton hoger en ook de waardering van bezoekers valt met een 7,9 hoger uit dan drie jaar geleden. Tot slot is de tevredenheid (96%) over het tweedaagse karakter van evenement hoog.

Categorie	Impact
Bezoekersbestedingen	€ 427.000
Deelnemersbestedingen	€ 536.000
Organisatorische bestedingen	€ 513.000
Media bestedingen	Onbekend
Totale economische impact	€ 1.476.000

peer-review

Onderhavig onderzoek is getoetst volgens de richtlijnenhandboeken Economische Impact en bezoekersprofiel van de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Deze peer-review is verzorgd door Gitte Kloek van de Haagse Hogeschool. Het rapport heeft na de peer-review het predicaat 'WESP-waardig' meegekregen en kan daarom met deze bronvermelding worden gepubliceerd.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2	Tevredenheid en Waardering	14
Hoofdstuk 1 Inleiding	4	Hoofdstuk 4 Economische impact	15
Achtergrond evenement	4	Wat zijn additionele bestedingen?	15
Achtergrond onderzoek	5	Bezoekers, overnachtingen en bestedingen	16
Structuur van het rapport	5	Additionele bezoeken en bezoekers	17
Hoofdstuk 2 Methodologie	6	Bestedingen bezoekers	18
WESP	6	Overnachtingen en bestedingen door bezoekers	19
Begripsbepaling en afbakening	6	Economische impact deelnemers	19
Dataverzameling	7	Economische impact vanuit de organisatie	20
Representativiteit van het onderzoek	8	Bestedingen vanuit de media	21
Peer-review	8	Samenvatting	22
Hoofdstuk 3 Profiel Bezoekers	9	Bijlage 1: Bronnen	23
Aantallen bezoekers	9	Bijlage 2: Enquêteurs	24
Bezoekersprofiel	10	Bijlage 3: Vragenlijst bezoekersenquête	25
Herkomst bezoekers	10	Bijlage 4: Vragenlijst deelnemersenquête	26
Opleiding	11	Bijlage 5: Telpunten enquêteurs	27
Gezelschap	11	Bijlage 6: Bezoekerstellingen en schattingen	28
Motief	11		
Gemiddelde bestedingen	12		
Overnachtingen	13		

1. Inleiding

Achtergrond evenement

Op 17 november 2013 werd voor de dertigste maal de Zevenheuvelenloop in Nijmegen gelopen. Deze jaarlijkse hardlooptwedstrijd, in deze jaargang met Scholten Awater als hoofdsponsor, gaat over 15 kilometer met start en finish in Nijmegen. Het parcours van de Scholten Awater Zevenheuvelenloop gaat over de heuvels tussen Nijmegen en Groesbeek (o.a. de Zevenheuvelenweg) en is een van de mooiste van Nederland. Het is tevens het snelste parcours ter wereld, aangezien daar het wereldrecord bij zowel de mannen als de vrouwen over 15 kilometer gelopen is..

Bijzonder aan de dertigste editie was dat er naast de 15-kilometerloop op zondag ook wedstrijden op de zaterdagavond daaraan voorafgaand werden gelopen, onder de noemer 'Zevenheuvelennacht'. Dat waren een 5-kilometer en een 10-kilometerloop met voor de groepen 5 tot en met 8 van basisscholen ook een kidsrun over ca. 600 meter.

De Zevenheuvelenloop combineert topsport met breedtesport. Zo stonden verschillende internationale toppers aan de start, waaronder de wereldrecordhouders

Leonard Komon bij de heren en Tirunesh Dibaba bij de dames. Daarnaast deden er ruim 34.000 amateurs mee aan de verschillende onderdelen van de Zevenheuvelenloop en –nacht. Genoemde wereldrecordhouders waren ook de winnaars van de Scholten Awater Zevenheuvelenloop. Op de Zevenheuvelennacht waren de overwinningen voor Nederlandse deelnemers.

De Zevenheuvelenloop wordt georganiseerd door stichting Zevenheuvelenloop, welke ook organisator is van de Marikenloop, die jaarlijks in mei in Nijmegen wordt georganiseerd. De stichting is gevestigd in Nijmegen en profileert zich als een duurzame organisatie. Voor de Zevenheuvelenloop betekent dit bijvoorbeeld dat deelnemers van buiten de regio Nijmegen komen worden aangemoedigd om met het openbaar vervoer te komen. Deelnemers die met eigen vervoer komen betalen een toeslag, welke door de stichting wordt ingezet om zonnepanelen op de daken van Nijmeegse scholen te financieren.

De stichting Zevenheuvelenloop keek met tevredenheid terug op de dertigste editie, vanwege het grote aantal deelnemers, maar ook vanwege de waardering bij deelnemers en bezoekers.

Achtergrond onderzoek

De Provinciale Staten van de provincie Gelderland stelden in 2009 met de notitie 'Gelderland Sportland, een wereld te winnen!' zich ten doel om sport en bewegen in Gelderland de komende jaren in de volle breedte op een hoger niveau te brengen. Topsportevenementen vormden hierbinnen een belangrijk onderdeel, onder meer als podium en als inspiratiebron. De provincie wil dan ook aansprekende topsportevenementen naar Gelderland halen. Deze kunnen immers niet alleen voor de sport, maar ook economisch en maatschappelijk van waarde zijn. De provincie ziet het binnenhalen van topsportevenementen als 'een waardevolle investering in de toeristensector, de werkgelegenheid en (...) [een bijdrage] aan het beeld van een provincie waar het goed wonen, werken en recreëren is'.

De provincie stelt, in het kader van Gelderland Sportland, subsidies beschikbaar aan de organisatoren van grootschalige sportevenementen op het gebied van de kernsporten van Gelderland. Dat zijn: wielrennen, atletiek, judo, hippische sport en volleybal. Eén van de voorwaarden van de subsidie is een evaluatie van de economische impact van het evenement voor Gelderland volgens de richtlijnen van de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Dit betekent dat het evenement volgens een gestandaardiseerde methode wordt onderzocht, welke landelijk zijn vastgesteld in deze Werkgroep. Alhoewel

evenementen van elkaar verschillen, zijn de uitkomsten van de onderzoeken hierdoor goed vergelijkbaar. In de WESP werken wetenschappers en onderzoekers samen om te komen tot standaarden, om zo onderzoek vergelijkbaar te maken en op een hoog niveau te krijgen en houden.

Structuur van het rapport

In het volgende hoofdstuk wordt de methodologie van het onderzoek besproken. Hoofdstuk 3 richt zich op de karakteristieken van de bezoekers, inclusief hun uitgaven door en de tevredenheid over Scholten Awater Zevenheuvelenloop. Hoofdstuk 4 behandelt de economische impact van het evenement voor de provincie Gelderland.

2. Methodologie

De Scholten Awater Zevenheuvelenloop is geëvalueerd volgens gestandaardiseerde methoden, welke landelijk zijn vastgesteld in de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP). Alhoewel alle sportevenementen van elkaar verschillen zullen de uitkomsten van de onderzoeken wel goed vergelijkbaar zijn. In WESP werken wetenschappers en onderzoekers van acht Hogescholen en enkele andere maatschappelijke en onderzoeksorganisaties, zoals NOC*NSF, het Mulier Instituut en het CBS, samen om standaardrichtlijnen te ontwerpen om de sociale, economische en promotionele impact van (sport)evenementen te meten. Doel van de WESP is om samen te komen tot uniforme standaarden, om zo onderzoek vergelijkbaar te maken en op een hoog niveau te krijgen en houden.

Begripsbepaling en afbakening

Het begrip economische impact behoeft enige toelichting. De economische impact van een sportevenement wordt gedefinieerd als de extra bestedingen die door dit evenement veroorzaakt worden in een bepaalde afgebakende omgeving van het evenement, in dit geval de provincie Gelderland. Er is gekozen voor deze afbakening omdat de provincie Gelderland, die het evenement

financieel ondersteunt, door middel van een WESP-evaluatie wil weten wat de economische impact is voor de Gelderland.

Het onderzoek voor de economische impact van een sportevenement richt zich in principe op de additionele uitgaven in, in dit geval, Gelderland van de volgende vier actoren rondom het evenement:

Bezoekers

Deelnemers

Media

Organisatie

Bij de bepaling van de economische impact vanuit de organisatie wordt gekeken naar de inkomsten en uitgaven van de organisatie die direct in de provincie Gelderland worden gedaan. Er wordt nadrukkelijk niet gekeken naar de inkomsten van uitgaven van derden (personen of organisaties) waarvan de organisatie inkomsten ontvangt of aan wie het uitgaven doet.

Ter verduidelijking een voorbeeld. Als de organisator van het evenement een cateraar uit de regio (in dit geval provincie Gelderland) haalt, worden deze uitgaven volledig binnen de regio gerekend. In werkelijkheid kan de cateraar juist grotendeels zijn kosten, zoals personeel, ingrediënten en materialen, buiten de regio maken. Omgekeerd kan de organisatie bijvoorbeeld voor de opbouw van het evenement een bedrijf van buiten de regio inhuren. In dat geval vallen voor deze analyse de uitgaven aan dit bedrijf volledig buiten de regio, ook al is het in werkelijkheid zo dat dit bedrijf juist allerlei uitgaven (zoals inhuur van personeel, overnachtingen en materialen) binnen de regio doet. Al deze indirecte effecten zijn zeker van belang voor de regionale economie, echter is het bijzonder lastig en zeer arbeidsintensief om zulke effecten in kaart te brengen. Dit valt daarom ook buiten de scope van dit onderzoek. Het is echter wel belangrijk dat de lezer zich van bovenstaande effecten bewust is.

Onder de economische betekenis van een sportevenement wordt verstaan de economische impact, plus eventueel alle andere effecten die men als economisch kan betitelen (bijvoorbeeld promotie, schade e.d.). In tegenstelling tot de strenge definitie van het begrip 'de economische impact', is er geen specifieke afbakening voor de term 'de economische betekenis'.

Het doel van onderzoek is om een beeld te krijgen van het bezoekersprofiel en de economische impact van de Scholten

Awater Zevenheuvelenloop. Voor onderhavig onderzoek is gebruik gemaakt de richtlijnenhandboeken die door de WESP zijn vastgesteld, te weten de Richtlijnenhandboeken Economische Impact en Bezoekersprofiel (allebei versie 1.1). Deze handboeken zijn te downloaden via de website van de WESP: www.evenementenevaluatie.nl.

Dataverzameling

Om tot de resultaten te komen is veldwerk verricht. Tijdens de Scholten Awater Zevenheuvelenloop zijn er steekproefsgewijs enquêtes afgenomen door studenten van de minor sporteconomie aan de HAN bij bezoekers aan het evenement. De vragenlijst van de bezoekersenquête (zie bijlage 3) waren gericht op het bezoekersprofiel en de economische impact van het evenement en zijn opgesteld aan de hand van de richtlijnen van de WESP. De enquête is afgenomen middels met elektronische hulpmiddelen, zoals smartphones en tablets (zoals de iPad) en de software van iSurvey (www.isurveysoft.com). De bezoekersenquêtes zijn afgenomen rondom het parcours van de Zevenheuvelenloop en –nacht.

Ook zijn de deelnemers van het evenement ondervraagd via een online enquête. Daags na het evenement is naar alle deelnemers een e-mail verstuurd met een oproep om hieraan medewerking te verlenen. De deelnemersenquête (zie bijlage 4) is gepubliceerd via www.formdesk.nl/zevenheuvelenloop.

Gegevens over de **bezoekersaantallen** zijn geschat met behulp van de WESP-procedure voor **schatting**. De enquêteurs hebben op verschillende momenten tussen tellingen van het aantal toeschouwers verricht. Dit is gebeurd op tien verschillende locaties langs het parcours (zie bijlagen 5 en 6). Zo is waar mogelijk geteld en anders (bij grote aantallen bezoekers) geschat hoeveel personen lijfelijk aanwezig waren op de verschillende momenten langs het parcours. Deelnemersaantallen zijn afkomstig van de organisatie van het evenement, die met behulp van registratie-hulpmiddelen (ChampionChip) precies kon nagaan hoeveel deelnemers daadwerkelijk bij de runs aanwezig waren. Berekeningen over de uitgaven van deelnemers en hun begeleiding zijn ook gebaseerd op de deelnemers onder de geïnterviewden en met behulp van informatie afkomstig van de organisator. Tot slot zijn gegevens over de inkomsten en uitgaven van de organisatie van het evenement afkomstig van de stichting Zevenheuvelenloop.

Representativiteit van het onderzoek

De bezoekersenquête heeft in totaal 425 enquêtes, waarvan 357 onder bezoekers, opgeleverd. (de overige waren onder andere deelnemers, media en vrijwilligers) De richtlijnen van de WESP schrijven voor dat onder populaties met een omvang van meer dan 5000 personen er minimaal 385 enquêtes gehouden moeten worden om een voldoende betrouwbaar beeld te geven van het evenement. Betrouwbaar betekent in dit geval dat met 95% zekerheid

kan worden gezegd dat de werkelijkheid binnen een marge van +5% tot -5% van de uitkomsten van het onderzoek vallen. Het kritische aantal van 385 is dus **niet** gehaald voor wat betreft de bezoekers. De resultaten die hieronder zijn beschreven geven daarom een indicatief beeld. De online deelnemersenquête heeft een respons opgeleverd van 2141 personen en is daarom wel representatief. De betrouwbaarheid is lager voor deelpopulaties, zoals de bezoekers op één bepaalde dag of met een gegeven herkomst. Het aantal geënquêteerden hiervoor is kleiner, waardoor de betrouwbaarheid van de (deel-) uitkomst ook afneemt. De lezer dient dus, net als de onderzoeker, voorzichtig om te gaan met resultaten die betrekking hebben op een deel van de populatie. In hoofdstuk 3 zijn voor wat betreft achtergrondkenmerken enkele tabellen uitgesplitst per dag, maar voor de andere gegevens is er, vanwege een hogere betrouwbaarheid en de gegevens per bezoeker (en niet per bezoek), gewerkt met uikomsten van de gehele bezoekersdataset, zonder uitsplitsing per dag.

Peer-review

De peer-review is een standaardcontrole die deel uitmaakt van de richtlijnen van de WESP. Deze wordt uitgevoerd door een vertegenwoordiger van WESP, in dit geval Gitte Kloek van de Haagse Hogeschool. Zij is nauw bij de WESP betrokken, evenals bij de ontwikkeling van de richtlijnen. Mevrouw Kloek heeft de gevolgde procedures, de enquêtes, de dataverwerking en de dataset nauwkeurig, maar alleen na afloop, gecontroleerd en als 'WESP-waardig' bevonden.

3. Profiel Bezoekers

Aantallen bezoekers en deelnemers

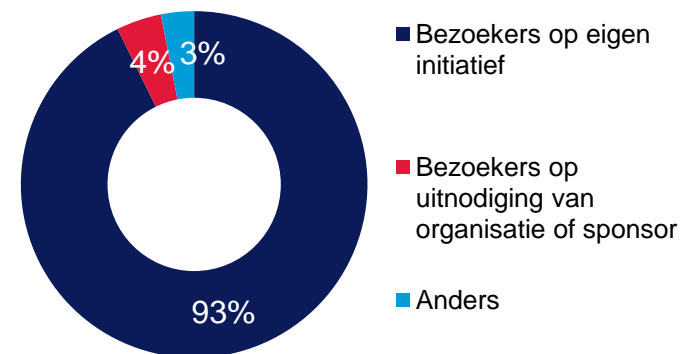
De Scholten Awater Zevenheuvelenloop werd gehouden op een groot parcours met vrije entree. De bezoekersaantallen moeten daarom geschat worden, met behulp van de waarnemingen van de enqueteurs. Op basis hiervan schatten we de totale bezoekersaantallen op 7.000 voor de Zevenheuvelennacht en er zo'n 28.000 voor de -loop op zondag. In totaal zijn er daarmee dus 35.000 dagbezoekers geweest over de twee dagen van het evenement.

Negentien procent (zo'n 5300) van de bezoekers op de zondag geeft aan ook bij de Zevenheuvelennacht aanwezig te zijn geweest. Voor de 35.000 bezoeken (een bezoeker die beide dagen kwam kijken telt hier twee keer mee) waren er dus zo'n **29.700** afzonderlijke bezoekers, waarbij één persoon telt één keer mee, ook als hij op meerdere dagen het evenement bezoekt.

Van de bezoekers geeft verder 93% aan op eigen initiatief te zijn gekomen. Eén op de vijftientig bezoekers was er op uitnodiging van een organisatie of sponsor.

Er waren volgens de gegevens van de organisatie een kleine 8.000 lopers op de zaterdag en ruim 26.000 op zondag. Hier zitten zo'n 200 personen tussen die meerdere dagen liepen. Het totaal aantal afzonderlijke lopers voor het hele Zevenheuvelenweekend bedroeg **34.140**.

Bezoeken en Deelnemingen	7H-nacht	7H-loop	Totaal
Bezoekers	7.000	28.000	35.000
Deelnemers	7.939	26.408	34.347
Samen	12.250	54.408	69.347

Geslacht en leeftijd

Tijdens het hele evenement stonden er ongeveer evenveel mannen als vrouwen langs het parcours. Op de zaterdag waren er echter meer mannen en op de zondag iets meer vrouwen. De gemiddelde leeftijd van de bezoekers was 45 jaar. Hierbij zijn alleen de volwassenen (18 jaar en ouder) meegerekend. Op de zondag waren de bezoekers over het algemeen iets ouder dan op de zaterdagavond, waarbij vooral het verschil in 55+-ers opvalt: 18% op zaterdag tegenover 37% op zondag.

Herkomst bezoekers

Tweederde van alle bezoekers aan de Zevenheuvelenloop komt uit Gelderland. Voor de Zevenheuvelennacht was dat bijna driekwart. Van de Nederlandse bezoekers van buiten Gelderland kwamen de meeste uit Noord-Brabant, Limburg en Zuid-Holland. Buitenlanders waren er maar weinig.

De totalen in de tabellen hiernaast geven een *gewogen* gemiddelde weer, gebaseerd op de (geraamde) verhouding bezoekers op de twee dagen.

Opleiding

Qua opleidingsniveau van de bezoekers zijn HBO-ers met ruim een derde van de bezoekers de grootste groep. Daarna volgen de bezoekers met een afgeronde opleiding middelbaar beroepsonderwijs en HBO met elk 17%. Hoger opgeleiden (HBO en WO) vormen voor beide dagen ongeveer de helft van de bezoekerspopulatie.

Gezelschap

Opvallend aan de omvang van het gezelschap is dat ruim de helft (55%) van de bezoekers alleen of met z'n tweeën naar het evenement kwam. Vooral op zondag kwam een groot deel (41%) van de bezoekers in een duo. Grote groepen van meer dan 5 personen vormden maar een klein, maar substantieel deel van de bezoekers: 9% van het totaal en maar liefst 14% op de zaterdagavond. De gemiddelde grootte van het gezelschap bedroeg 3,5 tijdens de Zevenheuvelennacht en 2,8 bij de –loop.

De totalen in de tabellen hiernaast geven een *gewogen* gemiddelde weer, gebaseerd op de (geraamde) verhouding bezoekersaantallen op de twee dagen.

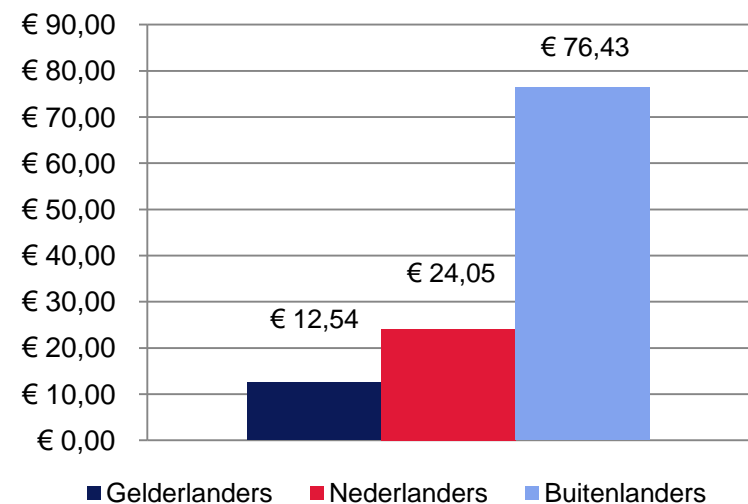
Bezoekers	7H-nacht	7H-loop	Totaal
Basisonderwijs	1%	1%	1%
LBO/VMBO/MAVO	6%	12%	10%
MBO (MTS, VHBO)	27%	24%	24%
HAVO/VWO/HBS	14%	14%	14%
HBO	31%	36%	35%
WO	20%	12%	14%
Anders	1%	2%	1%
Alleen	17%	17%	17%
2 personen	27%	41%	38%
3 personen	24%	20%	21%
4 personen	14%	9%	10%
5 personen	4%	5%	5%
6-10 personen	11%	6%	7%
Meer dan 10 personen	3%	2%	2%

Gemiddelde bestedingen bezoekers

Gemiddeld werd er door de bezoekers in de steekproef €16,80 per dag uitgegeven. Hierbij zijn de uitgaven aan overnachtingen niet meegeteld. De grootste bestedingen werden gedaan aan eten en drinken. Aan toegang werd niets besteed, het parcours was vrij toegankelijk. Tussen de twee evenementdagen waren er weinig verschillen in de gemiddelde bestedingen.

Bezoekersbestedingen (excl. overnachtingen)	Gemiddeld p.p.
Eten en drinken	€ 10,28
Winkelen	€ 1,80
Vervoer (in Gelderland)	€ 4,21
Overige uitgaven in Gelderland	€ 0,51
Totale bestedingen	€ 16,80

Gemiddeld besteedden de Gelderlanders € 12,54. Dit is aanzienlijk minder dan de andere bezoekers van het Zevenheuvelenweekend. Nederlanders van buiten de provincie geven bijna twee maal zoveel uit en (weinige) buitenlanders besteedden zelfs het zesvoudige. Het verschil tussen Gelderlanders en overige Nederlanders wordt grotendeels verklaard door de kleinere vervoersbestedingen en minder uitgaven aan eten en drinken van personen uit Gelderland.

Overnachtingen bezoekers

Van alle geïnterviewden overnachtte bijna één op de tien minimaal één nacht buiten het eigen huis. Meestal ging het om één nacht en gemiddeld duurde een overnachting 1,3 nacht. Verreweg meeste overnachters (97%) verbleven binnen de provincie Gelderland en ruim 90% binnen de gemeentes Nijmegen en Groesbeek waar de Zevenheuvelenloop doorheen gaat.

De tabel hiernaast laat zien over welke accommodaties de overnachtingen waren verdeeld. De meeste overnachters, bijna de helft, verbleven bij vrienden of familie. Bijna een even groot deel (44%) overnachtte in een hotel.

De gemiddelde overnachtingsprijs was zo'n € 29,- per persoon per nacht. Dit is inclusief de gratis overnachtingen bij vrienden en familie.

Bezoekers	Totaal
Overnachtingspercentage	9,7%
Gemiddelde duur overnachting	1,3 nacht
Bed & Breakfast	6%
Bij vrienden/familie/kennissen	47%
Bungalowpark/camping	3%
Hotel 0-3 sterren	22%
Hotel 4-5 sterren	22%
Overnachtingsprijs p.p (incl. vrienden/familie)	€ 29,64

Waardering

De bezoekers van de Scholten Awater Zevenheuvelenloop waarderen het evenement gemiddeld met een 7,9. Dat is een iets bovengemiddeldcijfer in vergelijking met eerder onderzochte evenementen. De meeste bezoekers gaven het evenement een 8 (56%) of een 7 (25%). Geen enkele respondenten gaf het evenement een onvoldoende. In het onderzoek van 2010 van de HAN was de gemiddelde bezoekerswaardering nog een 7,6. Dat onderzoek had alleen betrekking op de Zevenheuvelenloop.

De bezoekers zijn ook ondervraagd over het tweedaagse karakter van de 30ste editie van de Scholten Awater Zevenheuvelenloop. Hier ontstaat een duidelijk positief beeld. Over het tweedaagse programma zijn vrijwel de bezoekers het meest geen ontevreden bezoekers (1%). Driekwart is zelfs tevreden tot zeer tevreden en dit percentage loopt op tot 94% als de non-respons niet wordt meegenomen. Onduidelijk is de reden voor het hoge aandeel bezoekers dat hierop geen antwoord gaf.

Overall waardering bezoekers	Totaal
Onvoldoende	0%
6	2%
7	25%
8	56%
9	14%
10	3%
Gemiddelde waardering (1-10)	7,9

Bezoekers	Locatie
Ontevreden	1%
Neutraal	4%
Tevreden	50%
Zeer tevreden	25%
Geen antwoord	20%
Gemiddelde waardering (schaal 1-5)	4,24

4. Economische impact

Met de economische impact van de Scholten Awater Zevenheuvelenloop wordt bedoeld de additionele, dat wil zeggen extra, bestedingen die door dit evenement worden veroorzaakt in een afgebakend gebied. In het geval van de Scholten Awater Zevenheuvelenloop wordt met dit gebied de provincie Gelderland bedoeld.

Bij een internationaal topsportevenement als de Scholten Awater Zevenheuvelenloop zijn verschillende 'economische effecten' te onderscheiden: gekochte toegangskaartjes door toeschouwers, overnachtingen door buitenlandse deelnemers, uitgaven en inkomsten van de organisatie, enzovoorts. In zekere zin zijn dit allemaal 'economische effecten': ze zijn een gevolg van het sportevenement voor de economie. De centrale vraag is: welke effecten zijn echt additioneel en zijn niet het gevolg van een verschuiving van de 'binnenlandse', of in dit geval 'binnenprovinciaalse' vraag?

Wat zijn additionele bestedingen?

We beschouwen in principe alleen de bestedingen additioneel die aan twee voorwaarden voldoen:

- Er is een oorzakelijk verband met de organisatie van het evenement. In de praktijk betekent dit dat alleen de bestedingen worden meegenomen van bezoekers, deelnemers, organisatie en pers die speciaal voor het evenement naar Gelderland zijn gekomen. In dit onderzoek worden uitgaven van de bewoners van Gelderland als niet-additioneel gezien, omdat het aannemelijk is dat zij het geld dat zij aan of door het evenement besteedden anders ook in Gelderland zouden hebben uitgegeven. We gaan er derhalve vanuit dat indien het evenement op een andere locatie (wereldwijd) zou zijn gehouden, er geen Gelderlanders zijn die speciaal daarvoor naar deze andere locatie zouden zijn gereisd.
- De uitgaven gerelateerd aan het sportevenement moeten niet worden 'teniet gedaan' door vermindering van de vraag in andere delen van de economie, met andere woorden als er sprake is van verschuiving van vraag. Een voorbeeld van verschuiving zijn subsidies van de lokale overheid: als de Zevenheuvelenloop niet had plaatsgevonden, waren deze uitgaven van de provincie naar alle waarschijnlijkheid toch ook in de Gelderse economie terechtgekomen. In feite is dit dus een verschuiving van vraag binnen Gelderland. Deze uitgaven worden dus niet meegeteld als additioneel.

Bezoekers, overnachtingen en bestedingen

De economische impact van bezoekers wordt (in grote lijnen) bepaald door de vermenigvuldiging van het aantal additionele bezoekers met de gemiddelde uitgaven per persoon van deze bezoekers. Op vergelijkbare wijze wordt het aantal overnachtingen bepaald, aan de hand van gemiddelde verblijfsduur. Voor zowel het vaststellen van het aantal overnachtingen als voor het berekenen van de totale economische impact is het aantal bezoekers dus essentieel.

Additionele bezoeken en bezoekers

Personen van buiten de provincie Gelderland die bij de Scholten Awater Zevenheuvelenloop aanwezig waren, worden als additioneel gezien indien zij zonder het evenement niet in Gelderland waren geweest. Hiervoor wordt in de vragenlijst de stelling voorgelegd: 'Als het evenement niet in Gelderland was geweest, dan was ik ook in Gelderland geweest'. Respondenten van buiten Gelderland die hierop instemmend reageren rekenen we tot niet additionele bezoekers; de uitgaven die zij doen zouden zonder het evenement naar alle waarschijnlijkheid ook in Gelderland neerslaan. Alle andere bezoekers van buiten de provincie zijn speciaal voor het evenement naar Gelderland gekomen en zij zijn, net als hun uitgaven, additioneel.

buiten Gelderland aan te wijzen waar de Scholten Awater Zevenheuvelenloop anders zou kunnen plaatsvinden.

Van de respondenten was 32% afkomstig van buiten de provincie Gelderland. Hiervan was ruim 70% additioneel. In totaal was daarom **23%** van het gehele publiek additioneel. Dit komt neer op 6.700 additionele bezoekers. Gemiddeld bleven de additionele bezoekers 1,25 dagen op het evenement. Dit ligt iets boven het gemiddelde voor alle bezoekers. In totaal komt het aantal additionele dagbezoeken daarmee op 8.375.

Bezoekers en bezoeken, totaal en additioneel	Totaal
Aantal bezoeken (dagbezoekers)	35.000
Aantal individuele bezoekers evenement	29.700
Aandeel additionele bezoekers	23%
Aantal additionele bezoekers	6700
Gem. aantal dagen per additionele bezoekers	1,25
Additionele dagbezoeken	8.375

Bezoekers uit Gelderland beschouwen we bij dit evenement niet als additioneel. Er is immers niet een realistische locatie

Bestedingen bezoekers

De tabel hiernaast laat de gemiddelde dagbestedingen binnen de provincie Gelderland zien van additionele bezoekers. Per dag werden er door de 7500 additionele dagbezoekers gemiddeld per persoon bijna drie tientjes uitgegeven, waarmee de additionele bestedingen uitkomen op € 247.000,-.

Van de additionele bezoekers blijft 25% langer in Gelderland, naast de dag(en) waarop ze het evenement bezochten. Zij doen dit gemiddeld 1,7 dag. Met de aanname dat hun dagbesteding gelijk is op deze dagen aan het bedrag dat zij uitgeven op de dagen van het evenement komen de extra bestedingen in Gelderland door langer verblijf uit op € 84.000,-. De totale economische impact van dagbestedingen van bezoekers komt uit op € **331.000,-**. Bestedingen aan overnachtingen zijn hierbij niet inbegrepen.

Economische impact tijdens evenement	Totaal
Aantal additionele bezoeken	8.375
Gemiddelde dagbesteding add. bezoekers	€ 29,52
Totale add. bestedingen bezoekers	€ 247.000

Economische impact door langer verblijf	Totaal
Aantal additionele bezoekers	6.000
% add. bezoekers dat langer in Gelderland blijft	25%
Gem. aantal dagen langer	1,7
Gemiddelde dagbesteding add. bezoekers	€ 29,52
Add. bestedingen bezoekers door langer verblijf	€ 84.000

Overnachtingen door bezoekers

Aan de hand van de aantallen additionele bezoekers kunnen, met het percentage dat daarvan overnacht en het gemiddelde aantal overnachtingen per persoon, het totale aantal overnachtingen worden berekend. Van de additionele bezoekers overnacht ruim een kwart. De gemiddelde overnachtingsduur is 1,5 nacht. In totaal zijn er door het evenement dus bijna 2.700 additionele overnachtingen in Gelderland geweest. Het gemiddelde overnachtingbedrag ligt op ruim € 35,- per persoon per nacht en daarmee zo'n zes euro boven het gemiddelde van alle overnachters (hoofdstuk 3). Het gaat ook hier om alle typen accommodaties, dus zowel het verblijf bij vrienden of familie, als het 5-sterren hotel. In totaal bedragen de additionele uitgaven aan logies € 96.000,- binnen de provincie Gelderland.

Economische impact	Totaal
Additionele bezoekers	6.700
Percentage additionele overnachters	27,5%
Aantal additionele overnachters	1.840
Gemiddelde overnachtingduur	1,5
Totaal aantal overnachtingen	2.680
Gemiddelde overnachtingprijs	€ 35,88
Totale uitgaven aan overnachtingen	€ 96.000

De totale economische impact van bezoekers, overnachtingen plus dagbestedingen, komt daarmee uit op **€427.000,-**.

Bestedingen deelnemers

Aan de verschillende onderdelen van de Scholten Awater Zevenheuvelenloop deden in totaal 34.140 deelnemers mee. Uit de gegevens van de stichting Zevenheuvelenloop valt op te maken dat er 207 deelnemers (0,6% van het totaal) waren die aan op twee dagen startten, waardoor het aantal deelnemingen uitkomt op 34.347. Uit de deelnemersenquête blijkt dat 56% van de deelnemers additioneel is. Het aantal additionele deelnemers (en deelnemingen) komt daarmee uit op ruim 19.000.

Additionele deelnemers besteedden per dag ruim twintig euro in Gelderland, aan voornamelijk eten en drinken. De dagbestedingen van deelnemers op de dag(en) dat zij zelf in actie kwamen komt daarmee op **ruim vier ton**.

Twaalf procent van de additionele deelnemers verbleef ook langer in Gelderland door het evenement, naast de dag waarop zij zelf deelnamen aan de Zevenheuvelenloop of – nacht. Gemiddeld bleven deze ‘verlengers’ 1,9 dag langer. Met de aanname dat zij op die dag het zelfde besteedden als tijdens de dag van deelname (ruim twintig euro), levert dit een impact op van **€ 93.000,-**. De totale economische impact vanuit deelnemers aan dagbestedingen komt dus uit op **€494.000,-**.

Deelnemers, totaal en additioneel	Totaal
Aantal individuele deelnemers	34.140
Aantal deelnemingen (dagen), incl. begeleiding	34.347
Gemiddeld aantal dagen dat deelnemer aanwezig was	1,006
Aandeel additionele deelnemers	56%
Aantal additionele deelnemers	19.331
Aantal additionele deelnemingen	19.448

Economische impact deelnemers	Totaal
Aantal additionele deelnemingen	19.448
Gemiddelde besteding per dag	€ 20,63
Totaal dagbestedingen deelnemers	€ 401.000
Aantal additionele deelnemers	19.331
Aandeel deelnemers dat langer blijft	12,2%
Gemiddeld aantal dagen per add. deelnemer	1,9
Gem. uitgaven per dag	€ 20,63
Totaal overnachtingbesteding	€ 93.000

Overnachtingen door deelnemers

Van de additionele bezoekers overnachtte ruim 12% in de provincie Gelderland. Zij deden dit voor een groot deel (83%) in de 2 gemeentes waarin de Zevenheuvelenloop zich afspeelt. De additionele overnachters waren gemiddeld 1,4 nacht in Gelderland. De gemiddelde besteding per persoon per nacht was € 12,49. Dit bedrag is onder meer zo bescheiden vanwege het hoge aandeel overnachters bij vrienden of familie (48%). De economische impact door overnachtingen van deelnemers komt op een bedrag van **€42.000,-**. De totale economische impact vanuit deelnemers komt uit op **€ 536.000,-**.

Economische impact deelnemers	Totaal
Aantal additionele deelnemers	19.331
Aandeel deelnemers dat overnacht	12%
Gemiddeld aantal nachten per add. deelnemer	1,4
Gem. prijs p.p.p.n. (incl. familie/vrienden)	€ 12,49
Totaal overnachtingbesteding	€ 42.000

Economische impact vanuit de organisatie

Voor de economische impactberekening is het ook van belang in kaart te brengen welke uitgaven de organisatie deed in Gelderland en welke inkomsten het uit diezelfde provincie het genereerde. Het saldo daarvan is de netto economische impact vanuit de organisatie. In de bovenste van tabellen hiernaast zijn de uitgaven van stichting Zevenheuvelenloop met betrekking tot het Zevenheuvelenweekend te zien. Het betreffen gegevens van de organisatie zelf, op basis van realisatiecijfers. De begroting van het evenement was 1,35 miljoen euro. Daarvan besteedde de organisatie 90%, €1.215.000,-, binnen Gelderland. Hierbij moet wel worden vermeld dat de post topsport voornamelijk was bestemd voor het binnenhalen van buitenlandse toppers, maar dit liep via een Gelderse organisatie.

De tweede tabel hiernaast laat de inkomsten van de organisatie zien. Ruim de helft van de inkomsten was afkomstig van buiten de provincie Gelderland. Vooral sponsoring (en de provinciale subsidie) komt voor een groot deel uit Gelderland zelf.

Er werd dus € 648.000,- via de organisator van het evenement naar Gelderland getrokken. Daar staat tegenover dat de organisatie € 135.000,- buiten de provincie uitgaf. Dit 'weglek-effect' is dus veel kleiner dan de extra middelen die Gelderland binnenstromen. De **netto economische impact** vanuit de organisatie komt daarmee op **€ 513.000,-**.

Uitgavenpost	Gelderland	Buiten Gelderland	Totaal
Inkoop/huur materialen	€ 370.000	€ 50.000	€ 420.000
Kantoor en medewerkers	€ 350.000		€ 350.000
Publiciteit	€ 195.000	€ 35.000	€ 230.000
Topsport	€ 150.000		€ 150.000
Overig	€ 150.000	€ 50.000	€ 200.000
Totaal	€ 1.215.000	€ 135.000	€ 1.350.000

Inkomstenpost	Gelderland	Buiten Gelderland	Totaal
Inschrijfgeld	€ 252.000	€ 378.000	€ 630.000
Verkoop	€ 100.000	€ 150.000	€ 250.000
Sponsoring en subsidie	€ 330.000	€ 90.000	€ 420.000
Overige inkomsten	€ 20.000	€ 30.000	€ 50.000
Totaal	€ 702.000	€ 648.000	€ 1.350.000

Economische impact organisatie	In Gelderland
Inkomende geldstromen van buiten Gelderland	€ 648.000
Uitgaande geldstromen buiten Provincie Gelderland	€ 135.000
Netto Economische impact organisatie	€ 513.000

Samenvatting

De tabel hiernaast geeft de hiervoor gepresenteerde resultaten kort en bondig weer. De totale economische impact van de Scholten Awater Zevenheuvelenloop, inclusief de Zevenheuvelennacht, voor de provincie Gelderland is aanzienlijk te noemen, namelijk **€ 1.530.000,-**. De grootste bijdrage aan de economische impact komt van de organisatie. Zij zijn goed voor € 536.000 (ruim 36%) aan additionele bestedingen in Gelderland. De organisatie is goed voor ruim een half miljoen en de impact van bezoekers is met een ruim vier ton ook nog aanzienlijk te noemen.

De bestedingen vanuit de media zijn niet in kaart gebracht vanwege het ontbreken van cijfers hierover. Deze zijn daarom opgenomen als een PM-post. Aangenomen mag worden dat deze in verhouding tot het totaal zeer bescheiden zullen zijn geweest.

In 2010 deed de HAN ook al een economische impactstudie bij de Zevenheuvelenloop. De impact bedroeg toen een kleine 1,3 miljoen euro. Nu wordt de impact dus ruim 2 ton, oftewel dik15%, hoger geraamd. Het verschil met drie jaar komt terug in alle categorieën. De impact van bezoekers wordt € 139.000 hoger geraamd dan in 2010. Met 48% is deze post het meest toegenomen. Ook de deelnemers-bestedingen (+20%) zijn aanzienlijk gestegen.

Categorie	2013
Bezoekers	
<i>Dagbestedingen</i>	€ 331.000
<i>Overnachting bestedingen</i>	€ 96.000
Deelnemers	
<i>Dagbestedingen</i>	€ 494.000
<i>Overnachting bestedingen</i>	€ 42.000
Organisatie bestedingen	€ 513.000
Media bestedingen	PM
Economische impact	€ 1.476.000

Bijlage 1: Bronnen

Geraadpleegde literatuur

Boer, W.I.J. de (2011). Zevenheuvelenloop 2010 - economische impact en bezoekersprofiel. Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Provinciale Staten Gelderland, besluit 30-6-2010.
Gelderland Sportland: Programma 2010-2016.

Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2010).
Richtlijnenhandboek Bezoekersaantallen.
www.evenementenevaluatie.nl

Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2010).
Richtlijnenhandboek Bezoekersprofiel.
www.evenementenevaluatie.nl

Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (2010).
Richtlijnenhandboek Economische impact.
www.evenementenevaluatie.nl

Geraadpleegde websites

www.evenementenevaluatie.nl
www.gelderland.nl
www.gelderlander.nl
www.zevenheuvelenloop.nl

Foto's voorpagina:

www.hrdlpn.nl/zevenheuvelenloop
www.zevenheuvelenloop.nl

Bijlage 2: Enqueteurs

Bart Hoefnagel

Bas Disveld

Bas Kamphuis

Bertrik Berfelo

Bjorn Arts

Danielle Willemsen

Elles Vreuls

Frans Huizer

Frederike Schulkes

Guido Stevens

Iris van Eldik

Joeri Melissant

Joost Graave

Koen van de Schepop

Michiel ter Beek

Tom Brouwers

Jeroen van Capelleveen

Remco Brouwer

Linda Quicken

Danja de Haan

Lars Jacobs

Maarten Blom

Teun Cornelissen

En met medewerking van:

Jelle Schoemaker

Bijlage 3: Vragenlijst bezoekersenquête

1. Uit welk land komt u?
 2. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?
 3. Wat is uw geboortejaar?
 4. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?
 5. In welke hoedanigheid bezoekt u het evenement?
(bezoeker/deelnemer/anders)
 6. Hoeveel dagen bezoekt u het evenement?
 7. Uit hoeveel personen (inclusief uzelf) bestaat uw gezelschap?
 8. Als het evenement niet in Gelderland was, was ik vandaag toch in Gelderland geweest?
 9. Bent u door het evenement langer in Gelderland gebleven?
 10. Hoeveel dagen bent u langer in Gelderland gebleven door het evenement?
 11. Overnacht(te) u de afgelopen of komende nacht(en) ergens anders dan op uw vaste woonadres?
 12. Waar overnacht(te) u?
 13. Hoeveel nachten overnacht(te) u?
 14. Welk type accommodatie overnacht(te) u?
 15. Wat is de prijs van 1 overnachting?
 16. Op hoeveel personen heeft deze overnachtingprijs betrekking?
 17. Wat is vandaag op uw van toepassing? (zelf uitgaven?)
 18. Op hoeveel personen hebben uw uitgaven vandaag betrekking?
- Uitgaven (hoeveel besteedde u aan:)**
19. Eten en drinken in Gelderland
 20. Winkelen in Gelderland
 21. Vervoer in Gelderland
 22. Overige uitgaven in Gelderland
 23. In welke mate bent u tevreden over de duur van twee dagen van deze editie van de Zevenheuvelenloop?
 24. Als u dit evenement als totaal beoordeelt, welk rapportcijfer zou u dat dan geven?
 25. Heeft u nog op- of aanmerkingen?
 26. Geslacht

Bijlage 4: Vragenlijst deelnemersenquête

1. Wat is uw geslacht
 2. Uit welk land komt u?
 3. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?
 4. Wat is uw geboortejaar?
 5. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?
 6. Welke afstand heeft u gelopen?
 7. Hoe vaak heeft u het afgelopen jaar gemiddeld hardgelopen?
 8. Als het evenement niet in Gelderland was, was ik vandaag toch in Gelderland geweest?
 9. Bent u door het evenement langer in Gelderland gebleven?
 10. Hoeveel dagen bent u langer in Gelderland gebleven door het evenement?
 11. Overnacht(te) u de afgelopen of komende nacht(en) ergens anders dan op uw vaste woonadres?
 12. Waar overnacht(te) u?
 13. Hoeveel nachten overnacht(te) u?
 14. Welk type accommodatie overnacht(te) u?
 15. Wat is de prijs van 1 overnachting?
 16. Op hoeveel personen heeft deze overnachtingprijs betrekking?
 17. Wat is vandaag op uw van toepassing? (zelf uitgaven?)
 18. Op hoeveel personen hebben uw uitgaven vandaag betrekking?
- Uitgaven (hoeveel besteedde u aan:)**
19. Eten en drinken in Gelderland
 20. Winkelen in Gelderland
 21. Vervoer in Gelderland
 22. Overige uitgaven in Gelderland
 23. Heeft u nog op- of aanmerkingen?

Bijlage 5: Telpunten enquêteurs

Bijlage 6: Bezoekerstellingen en schattingen

Tellingen en schatting van bezoekersaantal Zevenheuvelennacht (16/11)

	Meetpunt1	Meetpunt2	Meetpunt3	Meetpunt4	1e en laatste km	Schatting overig deel parcours	Schatting totaal
Lengte:	200m	300m	300m	200m			
19.00 uur	40	200x		x			
20.00 uur	1200	120x		175			
21.00 uur	1000	350	100	150			
Totaal	2400	1050	600	350	4400	2600	7000

meting per 100 m (beide zijden van het parcours)

Het deel van het parcours waar geen tellingen plaatsvonden, geschat op 3/8ste deel van het totaal (in overleg met organisatie)

Tellingen en schatting van bezoekersaantal Zevenheuvelenloop (17/11)

	Meetpunt1	Meetpunt2	Meetpunt3	Meetpunt4	Meetpunt5	Totaal	Schatting overig deel parcours	Schatting totaal
Lengte:	500m	500m	500m	500m	500m	1e en laatste 2,5 km	overige 10 km	
13.00 uur	1100	300	180	230	420			
14.00 uur	1900	600	700	400	450			
15.00 uur	1250	400	150	400x				
Totaal	9500	3000	3500	2000	2250	20250	7750	28000

meting per 100 m (beide zijden van het parcours)

Het deel van het parcours waar geen tellingen zijn verricht is ingeschat op basis van de metingen in 2010 (HAN). Toen stond daar 27% van alle bezoekers, wat neer komt om ca. 7500 bezoekers in 2013. De totalen voor het hele parcours zijn afgerond op duizendtallen.